

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia de Securitate 12(2) (2022)

ISSN 2657-8549

DOI 10.24917/26578549.12.2.14

Arkadiusz Machniak

ORCID ID: 0000-0002-8092-9973

Uniwersytet Rzeszowski

Theodore John Kaczynski – genialny umysł i aspołeczna osobowość na usługach terroryzmu

Theodore John Kaczynski - brilliant mind and antisocial personality at the service of terrorism

Abstrakt

Theodore John Kaczyński urodził się 22 maja 1942 r. w Chicago w rodzinie polskich emigrantów. W dzieciństwie był podejrzewany o autyzm. W szkole średniej szybko zaczął wyróżniać się ponad przeciętną inteligencją. Miał jednak problemy w relacjach z rówieśnikami. W wieku 16 lat był studentem na Uniwersytecie Harvarda. Następnie studiował na Uniwersytecie Michigan, gdzie uzyskał tytuł doktora matematyki. Został najmłodszym profesorem w historii tej uczelni. W 1969 r. zrezygnował z pracy naukowej i zamieszkał w odosobnieniu. Od 1978 r. wysyłał paczki z bombami, które zabiły 3 i raniły kolejne 23 osoby. Po aresztowaniu przez FBI Kaczyński został oceniony przez biegłych psychiatrów jako osoba chora na schizofrenię paranoidalną. Aktualnie przebywa w jednym z więzień w stanie Kolorado. Celem artykułu jest ukazanie osobowości człowieka, który pod wpływem określonych uwarunkowań stał się jednym z najbardziej znanych terrorystów XX wieku.

Słowa kluczowe: terroryzm, zamachowiec, bomby

Abstract

Theodore John Kaczynski was born on May 22, 1942 in Chicago to a family of Polish immigrants. As a child, he was suspected of autism. In high school, he quickly began to excel above average intelligence. However, he had problems in relations with his peers. At 16, he was a student at Harvard University. He then studied at the University of Michigan, where he obtained a PhD in mathematics. He became the youngest professor in the history of this university. In 1969, he quit his research career and lived in isolation. From 1978, he sent parcels with bombs that killed 3 and injured another 23 people. After being arrested by the FBI, Kaczynski was assessed by expert psychiatrists as a person suffering from paranoid schizophrenia. The aim of the article is to show the personality of a man who, under the influence of certain conditions, became one of the most famous terrorists of the twentieth century.

Keywords: terrorism, assassin, bombs

Wstęp

Czy można urodzić się terrorystą? Pytanie bardzo ryzykowne i trudne do odpowiedzi. Historia ludzkości przytacza wiele sensacyjnych przypadków osób znanych z okrucieństwa i przemocy, których okoliczności narodzin miały zwiastować światu nadchodzącą trwogę. Przykładem niech będą legendy związane z Temudżynem – późniejszym Czyngis Chanem, które należy traktować w kategorii mitów racjonalizujących jego politykę i krwawe podboje. Jednak wpływ wielu czynników może spowodować przemianę w osobowości i życiu człowieka, który wstępuje na ścieżkę przemocy i brutalności decydując się na wybór terroryzmu, jako metody realizacji swoich celów. Prezentowany tekst poświęcony został Theodorowi J. Kaczynskiemu, genialnemu matematykowi i naukowcowi, który na pewnym etapie swojego życia pod wpływem określonych czynników społecznych wybrał życie samotnika, a następnie konsekwentnie radykalizował swoją postawę. W następstwie tego został jednym z najbardziej znanych i osławionych terrorystów XX wieku. Jakie czynniki wpłynęły na zmianę jego osobowości i umysłu kierując go w stronę terroryzmu? Co spowodowało, że genialny umysł rozwiązujący najbardziej skomplikowane zagadnienia matematyki stał się pomysłodawcą wyrachowanych zamachów bombowych? Niniejszy tekst jest próbą odpowiedzi na tak skonstruowane pytania badawcze. Opracowany został na podstawie analizy specjalistycznych publikacji poświęconych tematyce terroryzmu autorstwa ekspertów i badaczy w tej dziedzinie.

Współczesny terroryzm wyzwaniem dla bezpieczeństwa w wymiarze globalnym

Jak podaje Sebastian Wojciechowski: „z informacji zgromadzonych przez National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism (START) wynika, że w latach 1970–2015 na świecie miało miejsce ponad 150 tys. ataków terrorystycznych” (Wojciechowski, 2017, s. 86).

Nie tylko liczba zamachów terrorystycznych prowokuje do dyskusji. Również metody i formy działań terrorystów zmuszają do głębokiej refleksji. Współcześni terroryści zdają się być bardziej bezwzględni i wyrachowani, wykorzystują nowe rodzaje środków pola walki, często działają instynktownie, żeby pokazać swoją bezwzględność i zdeterminowanie. Są zdecydowani podejmować walkę do końca, aby pokazać swoje istnienie i postulaty i charakteryzują się determinacją, aby wywoływać psychozę strachu. Ponadto terroryzm bywa formą zemsty w sytuacjach, gdy nie przynosi zakładanych efektów, gdy terrorystów dotyka kara, a ich struktury zostają rozbite w efekcie precyzyjnego działania służb państwowych (Kosta, 2012, s. 12).

Eksperci szacują, iż terroryzm międzynarodowy oraz proliferacja broni masowego rażenia (ABC) to dwa istotne zagrożenia dla XXI w. Współczesny terroryzm, uwarunkowany cywilizacją XX i XXI w. to synonim zbrodni, która dotyka ludzi związanych z aparatem władzy, jak też będących poza czynną polityką. Terroryści to ci, którzy w imię swoich (ich zdaniem jedynie poprawnych) motywów i celów uciekają się do przemocy, nie zważając na konsekwencje swoich czynów. Terroryzm, w przekonaniu wielu ekspertów, to specyficzna forma walki podejmowanej w realiach klarownej asymetrii sił między podmiotami konfliktu (Elak, Antczak, 2010, s. 36–44).

Terroryzm można definiować, jako formę zbrojnej aktywności określonych osób oraz organizacji, stawiających sobie za cel wykreowanie istotnej zmiany na scenie politycznej za pomocą szantażu, groźby i zniszczenia życia polityczno-społecznego. Terroryzm jest faktycznie określoną metodą walki psychologicznej, która w praktyce stosuje przemoc zbrojną lub deklaruje groźbę jej użycia celem stworzenia psychozy lęku i poczucia zagrożenia. Efektem tych działań ma być realizacja politycznych żądań terrorystów (Borkowski, 2016, s. 40).

Terroryzm międzynarodowy jest zagrożeniem cechującym się istotną dynamiką zmian. Biorąc pod uwagę fakt, iż jest jedną z form konfliktów asymetrycznych, ma niezwykłą umiejętność dostosowania się do przemian politycznych na poziomie narodowym oraz międzynarodowym (Liedel, 2010, s. 33–45).

Aby odpowiednio interpretować zjawisko terroryzmu, należy oceniać je w aspekcie zagrożenia o charakterze specyficznym. Pośród istniejących definicji możemy odnaleźć wspólny mianownik polegający na tym, że istota terroryzmu polega na uderzeniu w społeczeństwo, co w następstwie ma mieć wpływ na decyzję rządu (Kmieciek, 2013, s. 12).

Słuszną wydaje się teza sformułowana przez Tomasza Białka: „Terroryzm to wywieranie wpływu politycznego przez bezprawne stosowanie siły i przymusu, związane z łamaniem elementarnych norm społecznych oraz ustalonych w danym kręgu reguł walki politycznej, oparte na rozmyślnym zastraszeniu i manipulowaniu; osiągnięcie celów politycznych poprzez stwarzanie aktami przemocy atmosfery zagrożenia i utrudnianie funkcjonowania wrogiego układu społecznego oraz wymuszanie decyzji, a także działań przeciwnika przez drastyczną taktykę faktów dokonanych lub szantażu siłowego (Białek, 2005, s. 151).

Terroryzm jest zagadnieniem trudnym do prostego zdefiniowania ze względu na wielopłaszczyznowy, złożony i nadal ewoluujący się charakter. Ma istotny wpływ na współczesne stosunki międzynarodowe. Jest formą politycznej agresji, metodą walki deklarowanej w ideologii i praktyce radykalnych organizacji politycznych i społecznych. Ma doprowadzić do władzy tak, aby stworzyć zmiany polityczne w skali regionalnej oraz międzynarodowej. Postrzegany poprzez zagrożenie dla państw wyraża się prowadzeniem działań ekstremalnych grup społecznych uniemożliwiających realizowanie przez instytucje państwowe głównych zadań. Skutki tych działań mogą się wyrazić w postaci destrukcji legalnych władz, naruszenia interesu kraju, praworządności oraz zachwiania pozycji międzynarodowej państwa. Terroryzm zmienia się wraz ze zmianami mającymi miejsce w strategicznych dziedzinach życia: politycznej, ekonomicznej, społecznej, religijnej i militarnej. Ocena terroryzmu, jako zjawiska umożliwia określenie wspólnych problemów związanych z tą działalnością, bez względu na odmienne akcenty w poszczególnych definicjach. Zagadnienia te dotyczą jego rysu historycznego, politycznego charakteru, problemów w jego neutralizowaniu, analizę źródeł i przesłanek działalności terrorystycznej w aspekcie całkowitej likwidacji (Telep, Telep, 2019, s. 12).

Terroryści często przenikają przez granice państw, które miały być celem ich ataku. Praktykują oni przemoc polityczną na skalę międzynarodową, w założeniu, iż będzie to skutkowało pozytywnie na ich żądania (Hołyst, 2011, s. 135). Nie zważając na to, jakie cele stawiają sobie terrorzyści, ich działalność jest zawsze kryminalna,

zawsze niszcząca, cofająca ludzkość do stanu bezprawia i chaosu, tworząca wewnętrzne i międzynarodowe problemy, zaprzeczające pokojowym celom i postępowi (Sterling, 1990, s. 337).

Theodore J. Kaczynski – genialny matematyk, który został „Unabomberem”

Cechy osobowości terrorysty wskazują na zamknięty umysł, który nie przyjmuje dowodów i argumentacji. Jest motywowany negatywnie na zewnątrz, czy to w formie nawracania, misji czy też agresji emocjonalnej lub instrumentalnej. Jest to osobowość fanatyczna bądź ekstremalna. Terrorysta ma umysł zamknięty w chwili podejmowania działań. Powstaje pod wpływem trzech czynników: psychologicznego, aksjologicznego oraz instytucjonalnego (Sielski, 2006, s. 109). Osobowość terrorysty często nie jest mocną osobowością. Płaszczyzną odniesienia każdego terrorysty jest frustracja, która nakłania go do stania się terrorystą. Frustracja może zamieniać się w misję (fanatyk), w obronę (fundamentalista) albo pobudza do działania albo uargumentuje to działanie (Tamże, s. 113).

Można wyszczególnić sześć zespołów motywujących terrorystę do działań, do których należą: pojawienie się w świadomości społeczeństwa, obsesja nękania, zamiar zemsty, potrzeba wymuszenia określonych postaw, pokonanie wroga, dążenie do unicestwienia (Hołyst, 2011, s. 267–270). Można również określić pewne cechy działań terrorystów, ich cele, sens życia i sposób działania. Wymienić można w tym przypadku: stosowanie przemocy i gwałtu; polityczne przesłanki czynu; budzenie strachu; groźba, jako element emocjonalnego nacisku; skutki i efekty psychologiczne. Terrorysta jest przekonany, że działa dla dobra ogółu oraz konkretnej sprawy. Jest przekonany, że ma wywoływać przerażenie w szerokim gronie osób oraz zdobyć władzę lub wpływy (Olejnik, 2016, s. 36).

Terrorysty często uważają, że działają w słusznej sprawie, przekonani są o wykonywaniu misji, którą usprawiedliwiają popełniane zbrodnie. Twierdzą, że prowadzona przez nich walka jest ich obowiązkiem. Powodem działań terrorystów często jest krytyka otaczającej rzeczywistości, odczuwanie zasadności jej zmiany oraz trudności jej dokonania. Taka sytuacja może budzić poczucie niesprawiedliwości i agresji do władzy. Akty terroryzmu są formą buntu, mającą ukazać moc oraz determinację terrorystów w walce o deklarowane cele oraz wzbudzić lęk u osób, które próbują się temu przeciwstawić. Częstym powodem działania terrorystów jest również chęć wywołania uwagi lub zdobycia uznania (Zajda, 2014, s. 71).

Głównym czynnikiem kreującym terroryzm jest przemoc lub groźba jej użycia, ale specyfika terroryzmu nie dotyczy tylko aktów przemocy oraz prób jej stosowania. Można powiedzieć, iż wynikiem agresji jest pojawienie w psychice ludzi stanu strachu oraz niepokoju społecznego. Odosobniony akt przemocy lub seria takich aktów oraz groźba ich zastosowania, jeżeli mają za zadanie wytworzyć stan lęku w określonym środowisku, są czynnikami konstytuującymi terroryzm (Zgorzały, 2007, s. 62).

Motywacje popychające terrorystów do działania wskazują na pewien wspólny mianownik. Jest to przede wszystkim zanegowanie rzeczywistości i zamiar jej radykalnej zmiany. Ma to na celu przywrócić stan szczęśliwości, który w przekonaniu

terrorysty istniał wcześniej, a został przez pewne wydarzenia przerwany. Terrorysty nie identyfikują się z przeszłością rzeczywistą, tworzą sobie idealistyczny obraz, któremu ufają tak wiernie, iż w jego imię gotowi są mordować, a nawet oddać własne życie (Małkiewicz, 2014, s. 71). Terrorysty stali się niejako więźniami wyznawanych idei. Mają problemy z postrzeganiem realnego świata, nie widzą skomplikowanych uwarunkowań politycznych i życia społecznego, nie dostrzegają tragicznych skutków swych działań. Ich celem jest idea, niepowodzenia traktują w kategorii chwilowych przeszkód, a ludzi - jako środki. W starciu z machiną nowoczesnego państwa są trudnym przeciwnikiem. Jednak nim zginą czy zostaną schwytani mogą dokonać wiele złego (Tamże, s. 179).

Analizy naukowe świadczą, że istnieje zróżnicowanie zewnętrznych i wewnętrznych czynników, które mogą prowadzić do zabójstwa. Natomiast tworzenie profilu psychologicznego zabójcy powinno być wynikiem skomplikowanych specjalistycznych czynności. Opisanie sylwetki nieznanego sprawcy przestępstwa, które miało miejsce w danej chwili przez określenie zestawu charakterystycznych jego cech jest możliwe zarówno w toku postępowania karnego, jak i w ramach czynności operacyjno-rozpoznawczych. Zabójstwo jest jednym z najbardziej wynaturzonych reakcji człowieka, generujących specyficzną składankę określonych zjawisk i uczuć. Postępowanie zabójcy może być konsekwencją, może wskazywać na zanik szacunku dla ludzkiego życia, brak współczucia, jak również może być efektem impulsu, by w kolejnym przypadku prezentować postępowanie metodyczne i racjonalne (Lebiedowicz, 2021, s. 82–83).

Theodor J. Kaczynski urodził się 22.05.1942 r. w Evergreen Park w stanie Illinois. Kaczynski był niezwykle inteligentnym i spostrzegawczym dzieckiem a od najmłodszych lat cechował się zamiłowaniem do matematyki (Ray, 2020). Kaczynski pierwszą silną traumę przeżył mając pół roku, kiedy jego skóra pokryła się pokrzywką, co spowodowało, że w szpitalnej izolatce spędził osiem miesięcy. Po powrocie był zdrowy fizycznie, ale miał słaby kontakt z otoczeniem, a poczucie osamotnienia nigdy go nie opuściło. Czuł lęk przed ludźmi i budynkami. Nie utrzymywał relacji z innymi dziećmi i przez pewien czas podejrzewano go o lekką postać autyzmu (Użarowska, 2019).

Kaczynski został studentem Uniwersytetu Harvarda w wieku 16 lat. W 1962 r. ukończył studia licencjackie. Studia magisterskie z matematyki na Uniwersytecie Michigan zakończył broniąc doktorat w 1967 roku. W tym samym roku uzyskał etat adiunkta na Uniwersytecie Kalifornijskim w Berkeley. W Berkeley deklarował krytyczny stosunek do ówczesnej rzeczywistości. Opuścił Berkeley w 1969 roku i spędził kilka następnych lat wędrując od miasta do miasta. W 1971 r. Kaczynski wraz z bratem Davidem kupili działkę w stanie Montana, gdzie Theodor mieszkał przez kolejne 24 lata. Kaczynski zamieszkał w prymitywnej chatce, która nie miała ogrzewania, elektryczności ani bieżącej wody. Głównym zajęciem Kaczynskiego była lektura książek z regionalnej biblioteki i pisanie wstępnej wersji rękopisu określonego później, jako „Manifest Unabombera” (Ray, 2020).

Kaczynski analizował techniki przetrwania, produkował proste narzędzia i stopniowo izolował się od społeczeństwa. Krytykował postęp techniczny

i przemysłowy, który jego zdaniem degradował środowisko naturalne i negatywnie postrzegał destrukcyjną ekspansję człowieka (Celle, 2016).

Jedną z hipotez, która stara się wyjaśnić metamorfozę Kaczynskiego wskazuje na pewien eksperyment, któremu poddał się on pod kierunkiem pracującego dla CIA Henry'ego Murraya. Eksperyment polegał na dezintegracji osobowości. Kaczynski pod nadzorem Murraya musiał napisać esej, który zawierał jego intymne wyznania i poglądy. Na tej podstawie był przez prowadzącego wyśmiewany i poniżany. Kaczynski w sposób bardzo emocjonalny podszedł do tego eksperymentu (Michalik, 2020).

W 1978 r. Kaczynski zamieszkał w okolicach Chicago i zatrudnił się w fabryce swojego brata. W tym samym roku dostarczona została pierwsza z 16 paczek „Unabombera”. Bomba, która była zaadresowana do naukowca z Northwestern University w Evanston w stanie Illinois wybuchła, raniąc policjanta. Kaczynski ponownie zamieszkał w Montanie, gdzie kontynuował konstruowanie i wysyłanie bomb adresowanych głównie do uczelni wyższych. W 1979 r. doszło do eksplozji w jednym z samolotów American Airlines, a w 1980 r. w domu prezydenta United Airlines. FBI powołało do życia specjalną grupę, a amerykańskie media zaczęły operować pojęciem „Unabomber” (Ray, 2020).

Zespół FBI liczył ponad 150 osób i realizował badania kryminalistyczne, badając składniki materiałów wybuchowych i wnikliwie analizując życie ofiar (Oficjalna strona internetowa rządu USA, FBI)

Bomby były konstruowane z taką starannością, iż po każdej detonacji nie można było pozyskać dowodów. Uzyskano jedynie mało precyzyjny naoczny opis świadka, który wskazał na mężczyznę w bluzie z kapturem oraz okularach przeciwsłonecznych. Ten wizerunek został rozpowszechniony w szkicu z 1987 r. W 1995 r. osoba przedstawiająca się jako „Unabomber” nawiązała kontakt listowny z „The New York Times”. W liście pojawiła się propozycja zakończenia akcji bombardowania, pod warunkiem publikacji jego manifestu antytechnologicznego. „The Washington Post” opublikował przedmiotowy manifest 19.09.1995 r. D. Kaczynski zidentyfikował w manifestcie elementy tekstów swojego brata, po czym nawiązał kontakt z FBI informując, że jego brat może być „Unabomberem”. Informacja ta skutkowała aresztowaniem Kaczynskiego w Montanie 03.04.1996 r. W wyniku rewizji FBI odnalazło dowody identyfikujących Kaczynskiego jako „Unabombera”: elementy bomb, adnotacje w dzienniku oraz odręczne wersje manifestu. Kaczynskiemu przedstawiono zarzuty w stanach Kalifornia i New Jersey, gdzie miały miejsca trzy śmiertelne zamachy bombowe. 22.01.1998 r. Kaczynski przyznał się do stawianych mu zarzutów pod warunkiem kary dożywocia bez możliwości zwolnienia warunkowego (Ray, 2020).

FBI szukało zamachowca prawie 17 lat. Nazwisko Kaczynskiego od dawna figurowało na liście podejrzanych. FBI sądziło jednak, iż sprawca, którego szukali, był o ponad 10 lat starszy od schwytanego ostatecznie zamachowca. Przebywając w więzieniu „Unabomber” chętnie kontaktował się z mediami i udzielał wywiadów, które dotyczyły zorganizowanych przez niego zamachów. Komentował kondycję współczesnego świata, twierdząc, iż należy powstrzymać kapitalizm przed postępowaniem technologicznym (redakcja naTemat, 2020).

Kaczynski osadzony został w więzieniu typu supermax (od angielskiego *super-maximum security*), czyli o zastrzonym rygorze. Aktualnie przebywa w Federalnym Centrum Medycznym w Butner w Karolinie Północnej. Jest to zakład karny dla więźniów płci męskiej na wszystkich poziomach bezpieczeństwa, którzy wymagają specjalnych usług medycznych. FBI odmówiło komentarzy odnośnie tego, jaki jest powód pobytu Kaczynskiego w tym więzieniu. Nie przedstawiono również informacji o jego stanie zdrowia. Wiadomo natomiast, iż Federalne Centrum Medyczne w Butner zapewnia osadzonym chirurgię, opiekę onkologiczną, diagnostykę neurologiczną, dializy. Znajduje się tam również hospicjum dla więźniów (Fakt, 2022).

Nie ma żadnych przesłanek, aby uważać, że Kaczynski zweryfikował swoją postawę, przekonania, dokonane czyny oraz zmienił krytyczny stosunek do społeczeństwa. Dość wymowne w tym kontekście wydają się jego tezy zawarte w napisanym manifestie: „Kodeks moralny naszej społeczności jest tak wymagający, że nikt nie jest w stanie myśleć, czuć ani postępować wciąż pozostając w całkowitej zgodzie z tym kodeksem” (Gałęzioręki). Twierdził też, że „rewolucja przemysłowa i jej konsekwencje były katastrofą dla rasy ludzkiej” (Christ, 2021).

Dlatego terroryzm, obok tortur, postrzegamy aktualnie za wyjątkowo odrażające moralnie zachowanie, jakie może dopuścić się człowiek. Twierdzimy, że są to reakcje „niehumanitarne”, choć w rzeczywistości są specyficzne tylko dla gatunku *Homo sapiens*. Akcje terrorystyczne są czynami intencjonalnymi, zazwyczaj precyzyjnie opracowanymi. Tym samym jesteśmy przekonani, że zasługują na zdecydowanie moralną negację. Należy zaznaczyć też, że żadne idee nie powinny usprawiedliwiać takiej miary okrucieństwa popełnianego niewinnym osobom (Janikowski, 2018, s. 6).

Podsumowanie

Terroryzm współcześnie możemy postrzegać w kilku aspektach. Oprócz działalności konkretnych terrorystów jest on zakorzeniony ponadto w świadomości osób niezwiązanych z tym zjawiskiem. Ta grupa społeczna ocenia go, jako przeżycie (doświadczenie) lub informację. Doświadczeniem jest dla tych osób, których w jakikolwiek sposób dotknęła zbrodnicza działalność terrorystów (Antoniów, 2015, s. 78).

„Kto może zostać terrorystą? Czy trzeba mieć ku temu jakieś skłonności psychiczne? To nie jest do końca właściwie postawione pytanie. Owszem, terroryzm jest zjawiskiem z pogranicza agresji i przemocy – ale uwikłany jest też w kontekst społeczny, polityczny lub ideologiczny” odpowiada w jednym z wywiadów prasowych Dorota Kubacka - Jasiocka (Burnetko, 2020).

Autor prezentowanego tekstu z dużą ostrożnością ocenia uwarunkowania natury psychicznej (nie jest specjalistą w dziedzinie psychiatrii czy też psychologii), jakie miały miejsce w życiu Kaczynskiego. Aspekty osobowości terrorysty sugerują formę zamkniętego umysłu nie przyjmującego innych dowodów i argumentów. Jednak spora grupa badaczy i ekspertów neguje postać terrorysty z istotnymi zaburzeniami natury psychicznej. Bardziej zasadnym byłoby zwrócenie uwagi na przesłanki natury społecznej oraz politycznej towarzyszące życiu „Unabombera” i wskazania ich, jako źródła jego radykalizacji. Nie bez znaczenia był okres w, którym żył i działał

Kaczynski ze wszystkimi wydarzeniami natury politycznej, ekonomicznej, kulturalnej, technologicznej. Zdaniem autora właśnie te czynniki były motywatorami, które skierowały Kaczynskiego na drogę terroryzmu i zbudowały negowany przez niego świat. Stworzyły tym samym wyimaginowaną rzeczywistość, którą Kaczynski chciał pokonać za pomocą konstruowanych bomb, a następnie zamknąć się w swoim własnym świecie ograniczonym do drewnianego domku w stanie Montana.

Bibliografia

- Antonów, R., (2015). Charakterystyka współczesnego terroryzmu. *Acta Universitatis Wratislaviensis*, No 3693, *Studia nad Autorytaryzmem i Totalitaryzmem*, nr 4.
- Białek, T., (2005). *Terroryzm: manipulacja strachem*. Wydawnictwo Studio Emka.
- Borkowski, R., (2016). Kontrterroryzm i antyterroryzm (aspekty teoretyczne i praktyczne). *Bezpieczeństwo. Teoria i Praktyka*, 3.
- Burnetko, K., (2000). *Terrorysta – kto to taki?*. Wywiad z dr hab. Dorota Kubacką-Jasiecką z Instytutu Spraw Publicznych UJ. Dostęp 20.02.2022. <https://www.tygodnik.com.pl/kontrapunkt/28-29/kubacka.html>
- Celle, R., (2016). *Matematyk, który został terrorystą. Kim był Theodore Kaczynski? Szalenie inteligentny... szalenięc*. Dostęp 20.02.2022, <https://facet.wp.pl/matematyk-ktory-zostal-terrorysta-kim-byl-theodore-kaczynski-6002213870126209g/6>
- Christ, K. (2021). *Dlaczego prawicowi ekstremiści kochają Unabombera*, Dostęp 13.03.2022. <https://www.lawfareblog.com/why-right-wing-extremists-love-unabomber>
- Elak, L, Antczak A., (2010). Nie dla terroryzmu i broni masowego rażenia, *BELLONA*, 2.
- Fakt, (2022). *Ted Kaczynski trafił do szpitala. Co się dzieje ze słynnym terrorystą polskiego pochodzenia?*, Dostęp 13.02.2022. <https://www.fakt.pl/wydarzenia/swiat/terrorysta-ted-kaczynski-trafil-do-szpitala-fbi-milczy-o-powodach/0spr0dw>.
- Gałęzioreki Champion, *Manifest Theodora Kaczynskiego*, Dostęp 06.03.2022, <https://ted-manifesto.prv.pl>
- Hołyst, B., (2011). *Terroryzm*. Wydawnictwo Lexis Nexis.
- Janikowski, J., (2018). Utylitaryzm reguł, znaczenie intencji i ocena terroryzmu. *Analiza i Egzystencja*, 44.
- Kmieciak, P. (2013). Działania nieregularne w walce z ugrupowaniami terrorystycznymi. *Kwartalnik Internetowy Nowa Strategia*, 3.
- Kosta, A.R., (2012). *Terroryzm jako zagrożenie dla bezpieczeństwa cywilizacji zachodniej w XXI wieku*. Wydawnictwo A. Marszałek.
- Liedel, K., (2010). *Zwalczanie terroryzmu międzynarodowego w polskiej polityce bezpieczeństwa*. Wydawnictwo DIFIN.
- Lebiedowicz, A., (2021). Profilowanie nieznanymi sprawców zabójstw, *Kwartalnik Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury*, 2.
- Małkiewicz, A., (2014). *Terroryzm. Wybrane zagadnienia*. Oficyna Wydawnicza PWSZ w Nysie.
- Michalik, Ł. (2020). *Zbrodnie Kaczynskiego. Unabomber: geniusz, który wysyłał bomby*. Dostęp 06.02.2022. <https://tech.wp.pl/zbrodnie-kaczynskiego-unabomber-geniusz-ktory-wysylal-bomby,6556099348765280a>
- Olejniak, E. (2016). Oblicza terroryzmu i walka z nim. *Security, Economy & Law*, 2.

- Oficjalna strona internetowa rządu USA, FBI, *Unabomber* Dostęp 22.11.2022. <https://www.fbi.gov/history/famous-cases/unabomber>
- Ray M., (2020). *Ted Kaczyński amerykański przestępca*. Dostęp 06.02.2022. <https://www.britannica.com/biography/Ted-Kaczynski>
- Sielski J., (2006). Osobowość fundamentalistyczna i fanatyczna opoką działań terrorystycznych (osobowość terrorysty). W: K. Kowalczyk, W. Wróblewski (red.), *Terroryzm globalne wyzwanie*. Wydawnictwo A. Marszałek.
- Sterling C., (1990). *Sieć terroru: prawda o międzynarodowym terroryzmie*. Wydawnictwo Głos.
- Redakcja naTemat, (2022). *Teda Kaczynskiego ścigano prawie 20 lat. Kim był seryjny morderca z USA o polskich korzeniach?*, Dostęp 13.02.2022, <https://natemat.pl/394729,kim-jest-ted-kaczynski-unabomber-usa>.
- Użarowska Malwina, (2019). Rzeczpospolita Polska, *Ted Kaczynski, unabomber*. Dostęp 21.11.2021. <https://www.rp.pl/historia/art1371031-ted-kaczynski-unabomber>.
- Wojciechowski S., (2017). Zakres i charakter terroryzmu na początku XXI wieku. W: S. Wojciechowski, P. Osiewicz (red.), *Zrozumieć współczesny terroryzm. Wybrane aspekty fenomenu*. Wydawnictwo DIFIN.
- Zajda M, (2014). Badanie wpływu aktów terroryzmu indywidualnego na stan bezpieczeństwa w państwie na podstawie wybranych zamachów. *Security, Economy & Law*, 5: 71.
- Zgorzały R., (2007). Przepięstwo o charakterze terrorystycznym w polskim prawie karnym. *Prokuratura i Prawo*, 7–8.

Biogram autora

Arkadiusz Machniak – adiunkt w Instytucie Nauk o Polityce. Specjalizuje się w historii służb specjalnych i ich współczesnemu umiejscowieniu w systemie bezpieczeństwa państwa oraz szeroko rozumianymi zagadnieniami z zakresu bezpieczeństwa. Autor około 70 publikacji naukowych poświęconych służbom specjalnym oraz terroryzmowi. Publikował na łamach takich czasopism jak „Przegląd Geopolityczny”, „Polityka i Społeczeństwo”, „Scientific Journal of the Military University of Land Forces”, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia de Securitate”, „Colloquium”. Kwartalnik Nauk Humanistycznych i Społecznych Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni, „UR Journal of Humanities and Social Sciences”, „Bezpieczeństwo. Teoria i Praktyka”, „Krakowskie Studia Małopolskie”.